

Sygn. akt I C 64/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 kwietnia 2016 roku

Sąd Rejonowy w Inowrocławiu I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Marcin Sroczyński

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Operacz - Nizioł

po rozpoznaniu w dniu 30 marca 2016 roku w Inowrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa T. W.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W.

o zadośćuczynienie

1. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 21.000,00 zł (dwadzieścia jeden

tysięcy złotych 00/100) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 27 maja 2013 roku

do dnia 31 grudnia 2015 roku i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia

1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

2. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

3. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.839,67 zł (trzy tysiące osiemset

trzydzieści dziewięć złotych 67/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Marcin Sroczyński

Sygn. akt I C 64/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 4 listopada 2013 roku powódka T. W. wniosła o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 21.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 maja 2013 roku do dnia zapłaty i kosztami postępowania tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego w postaci prawa do posiadania pełnej rodziny po śmierci matki W. M. na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż w dniu 7 września 2002 roku w G. kierujący pojazdem marki R. (...) o nr rej. (...) nie dostosował prędkości do warunków drogowych i nie zachował należytej ostrożności w wyniku czego potrącił przechodzącą przez jezdnię W. M., która w wyniku doznanych obrażeń zmarła w Szpitalu (...) w I.. W sprawie toczyło się postępowanie karne, w którym na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 17 grudnia 2003 roku kierujący pojazdem został uznany za winnego nieumyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym i niedostosowania prędkości do warunków drogowych i tym samym doprowadzenia do potrącenia W. M. tj. czynu z art. 177 § 2 kk. Pojazd sprawcy w dacie zdarzenia był ubezpieczony w towarzystwie pozwanej spółki. W wyniku śmierci najbliższego członka rodziny

powódka została na zawsze pozbawiona poczucia bliskości, miłości, przywiązania ze strony W. M.. Utraciła możliwość przebywania z nią przy okazji różnorodnych zdarzeń życiowych. Powódka była bardzo zżyta ze zmarłą.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 21 sierpnia 2014 roku wydanym w sprawie o sygn. akt I Nc 2649/14 Sąd Rejonowy w Inowrocławiu nakazał pozwanemu, aby zapłacił na rzecz powódki kwotę objętą żądaniem pozwu wraz odsetkami ustawowym i kosztami postępowaniu.

Pozwany złożył sprzeciw od nakazu zapłaty i wniósł o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu swego stanowiska wskazał, iż przeprowadził postępowanie ustalające i oddalił roszczenie powódki o zadośćuczynienie, gdyż w stanie prawnym obowiązującym w dniu wypadku brak było podstaw do dochodzenia od pozwanego roszczenia objętego żądaniem pozwu, a polegającym na zadośćuczynieniu naruszenia dóbr osobistych powódki. Kwestię zakresu odpowiedzialności pozwanego jako ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu reguluje obecnie art. 34 ust. 1 Ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, gdzie wskazano tylko jak dobro osobiste zdrowie i życie. Nie było zatem uzasadnionych podstaw prawnych do kierowania wobec pozwanego roszczeń z tytułu naruszenia u powódki dóbr osobistych jeżeli tym naruszonym dobrem jest przerwanie szczególnej więzi uczuciowej jaka łączyła członków najbliższej rodziny oraz prawo każdego człowieka do życia w rodzinie. Pozwany również zakwestionował wysokość dochodzonego roszczenia. Podniósł, iż śmierć osoby bliskiej jest niewątpliwie przykrym doświadczeniem, jednak do żądania wypłaty zadośćuczynienia koniecznym jest wykazanie negatywnych reperkusji tego zdarzenia oraz rozmiarów doznanej z tego tytułu szkody. Powódka po śmierci matki nie została całkowicie osamotniona, gdyż miała wsparcie ze strony rodziny w okresie żałoby i obecnie. Powódka w chwili śmierci matki była osobą dorosłą, posiadała swoją rodzinę. Pozwany również wskazał, iż powódka wystąpiła z roszczeniem o zadośćuczynienie po blisko 11 latach od śmierci matki, a obowiązek wykazania rozmiaru krzywdy stosownie do art. 6 k.c. obciąża powódkę.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

W dniu 7 września 2002 roku w G. kierujący pojazdem marki R. (...) o nr rej. (...) nie dostosował prędkości do warunków drogowych i nie zachował należytej ostrożności w wyniku czego potrącił przechodzącą przez jezdnię W. M., która w wyniku doznanych obrażeń zmarła w Szpitalu (...) w I.. W sprawie toczyło się postępowanie karne, w którym na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 17 grudnia 2003 roku kierujący pojazdem został uznany za winnego nieumyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym i niedostosowania prędkości do warunków drogowych i tym samym doprowadzenia do potrącenia W. M. tj. czynu z art. 177 § 2 kk. Pojazd sprawcy w dacie zdarzenia był ubezpieczony w towarzystwie pozwanej spółki.

Dowód: bezsporne, akta karne k. 41-147

Powódka w chwili śmierci matki miała 65 lat i zamieszkiwała w miejscowości O. gmina D. B.. Obecnie ma 76 lat. Powódka z matką miała bardzo dobre relacje. Często się odwiedzały i spędzały czas. W. M. wspierała swoją córkę T. W., służył jej pomocą i doświadczeniem. Powódkę z matką łączyły silne i pozytywne relacje, oparte na wzajemnej życzliwości, miłości i szacunku, a także wsparciu i pomocy wzajemnej w sytuacjach, które tego wymagały. Bezpośrednim skutkiem gwałtownej śmierci matki W. M. był u powódki stan silnej żałoby, z towarzyszącym jej przygnębieniem, płaczliwością i ograniczeniem aktywności w codziennym życiu, które trwało co najmniej rok, przez kilka kolejnych lat utrzymywało się obniżenie nastroju i zredukowanie aktywności w codziennym życiu o mniejszym już nasileniu. Obecny stan psychiczny powódki ocenić można jako wyrównany, nie stwierdzono obecności objawów depresyjnych czy nerwicowych. Powódka nadal wspomina zmarłą, ale wspomnieniom tym nie towarzyszą już tak silne negatywne emocje, jak bezpośrednio po utracie matki, powódka pozostaje pogodnym nastroju, znajduje satysfakcję w sprawach codziennego życia, skupiona jest na dbaniu o własne zdrowie i trosce o sprawy bliskich.

Dowód: zeznania świadków E. S. k. 197-198, zeznania świadka M.

S. k. 199, zeznania powódki w charakterze strony k.200-201,

Sąd zważył co następuje

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie niespornych twierdzeń stron, dowodu z przesłuchania świadków, powódki w charakterze strony oraz opinii biegłej psycholog A. S.. Sąd podzielił opinię biegłej. Biegła odpowiedziała rzeczowo i wyczerpująco na pytania zawarte w tezie dowodowej i jasno uzasadniła swoją opinię. Żadna ze stron nie wносиła zastrzeżeń do opinii. W niniejszej sprawie nie było sporne, że sprawca wypadku, w wyniku którego zmarła matka powódki, był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody spowodowane ruchem pojazdów u pozwanego ubezpieczyciela. Sporne pozostawało natomiast, czy w związku ze śmiercią matki powódce przysługuje od pozwanego roszczenie o zadośćuczynienie, a jeśli tak, to w jakiej wysokości. Pozwany zakwestionował samą zasadę roszczenia, a zatem w pierwszej kolejności należy przesądzić, czy powodowi przysługuje roszczenie o zadośćuczynienie. Zgodnie z art. 822 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia. Zgodnie natomiast z art. 34 ust. 1 Ustawy z 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli z ubezpieczenia OC przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem są zobowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Stosownie zaś do art. 36 ust. 1 tej Ustawy odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem, najwyżej jednak do ustalonej w umowie sumy gwarancyjnej.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 października 2010 roku wydaną w sprawie o sygn. akt III CZP 76/10 publik. OSNC- ZD 2011 nr B poz.142 wskazał, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 kc zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku. Sąd Najwyższy wskazał, że art. 446 § 4 kc znajduje zastosowanie wyłącznie do sytuacji, w której czyn niedozwolony popełniony został po dniu 3 sierpnia 2008 roku. Przepis ten nie uchylił art. 448 kc, jego dodanie było natomiast wyrazem woli ustawodawcy zarówno potwierdzenia dopuszczalności dochodzenia zadośćuczynienia na gruncie obowiązujących przed jego wejściem w życie przepisów, jak i ograniczenie kręgu osób uprawnionych do zadośćuczynienia do najbliższych członków rodziny. To stanowisko zostało utrwalone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 roku wydanej w sprawie o sygn. akt III CZP 32/11 publik. OSNC 2012/1/10 i wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2014 roku wydanym w sprawie o sygn. akt V CSK 320/13 publik. Lex nr 1463645. W ocenie Sądu nie ma podstaw do wykluczenia więzi rodzinnych z katalogu dóbr osobistych objętych ochroną przepisów art. 23 kc i 24 kc. Więzy te stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlegają ochronie prawnej zgodnie z art. 18 i 71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Skoro dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 kc jest kult pamięci osoby zmarłej, to może nim być także więź między osobami żyjącymi. Nie ma przeszkód do uznania, że szczególnie więź emocjonalna między członkami rodziny pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 kc. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 stycznia 2010 roku w sprawie o sygn. akt IV CK 307/09 publik. OSNC-ZD 2010/3/91 uznał wprost, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc. Należy dodać, że śmierć osoby najbliższej powoduje naruszenie dobra osobistego osoby związanej emocjonalnie ze zmarłym. Krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, zaś dla osób mu bliskich jest to naruszenie dobra osobistego przez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. Również zatem osoba dochodząca ochrony na podstawie art. 448 kc może być poszkodowana bezpośrednio i dochodzić naprawienia własnej krzywdy, doznanej poprzez naruszenie jej własnego dobra osobistego -tak uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 roku wydanej w sprawie o sygn. akt III CZP 32/11 publik. OSNC 2012/1/10.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 stycznia 2010 roku wydanym w sprawie o sygn. akt IV CSK 307/09 katalog dóbr osobistych do którego odwołuje się art. 23 k.c. ma charakter otwarty. Przepis ten wymienia dobra

osobiste człowieka pozostające pod ochroną prawa cywilnego w sposób przykładowy, uwzględniając te dobra, które w praktyce mogą być najczęściej przedmiotem naruszeń. Ochronie podlegają wszelkie dobra osobiste rozumiane jako wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym uznaje się za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. Do dóbr osobistych należy zaliczyć taką więź rodzinną, której zerwanie powoduje ból, cierpienie, rodzi poczucie krzywdy. W ocenie Sądu nie zasługuje na uwzględnienie stanowisko pozwanego, iż z treści 34 ust. 1 Ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych wynika brak przesłanek do objęcia ochroną ubezpieczeniową zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. W tym zakresie Sąd podziela stanowisko, iż art. 34 ust. 1 Ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w brzmieniu sprzed 11 lutego 2012 roku nie wyłączył z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c.

Kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego ma na celu zrekompensować krzywdę za naruszenie prawa do życia w rodzinie i ból spowodowany utratą najbliższej osoby. Należy podnieść, że zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. W ocenie Sądu przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia należy także uwzględnić okoliczności konkretnej sprawy – wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 kwietnia 2014 roku wydany w sprawie o sygn. akt I ACa 1386/13 publik. Lex 1458946.

W stanie faktycznym sprawy powódka w wypadku z dnia 7 września 2002 roku straciła matkę. Na skutek jej śmierci uległa zerwaniu więzi łącząca rodzinę. Jak wynikało z zeznań świadków i powódki była ona emocjonalnie silnie związana ze zmarłą matką, co wynikało także z przeżyć związanych z II wojną światową, które bardzo zbliżyły do siebie matkę i córkę. Stan ten trwał do śmierci W. M.. Niewątpliwie śmierć matki musiała wywołać u powódki cierpienie psychiczne. Wniosek taki znajduje oparcie w opinii biegłego psychologa.

Mając powyższe uwagi na względzie Sąd uznał, iż kwota 21.000,00 zł jest kwotą adekwatną do nasilenia bólu i cierpienia spowodowanego śmiercią i stratą matki przez powódkę. Kwota 21.000,00 zł jest kwotą odpowiednią, która kompensuje doznaną krzywdę, nie stanowi kwoty symbolicznej ani rażąco niskiej bądź rażąco wysokiej. Uwzględniając charakter naruszonego dobra, trwałość i uciążliwość skutków powstałego naruszenia. Odsetki ustawowe od zasądzonej kwoty Sąd zasądził od dnia 27 maja 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty. W tym względzie Sąd miał na uwadze treść art. 817 § 1 k.c., zgodnie z którym ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Roszczenie została zgłoszone pismem z dnia 6 marca 2013 roku, a pozwany pismem z dnia 27 maja 2013 roku odmówił spełnienia świadczenia (punkt pierwszy wyroku).

Sąd oddalił powództwo w zakresie żądania odsetek ustawowych w sposób wskazany w pozwie z uwagi na treść zmiany Ustawy kodeks cywilny z dniem 1 stycznia 2016 roku i wprowadzenia odsetek ustawowych za opóźnienie. Zgodnie z art. 56 Ustawy z dnia 9 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach płatności w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw zgodnie z którym do odsetek należnych za okres kończący się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Z dniem 1 stycznia 2016 roku na podstawie wskazanej ustawy wprowadzono odsetki ustawowe za opóźnienie (punkt drugi wyroku).

O kosztach procesu orzeczono po myśli art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z związku z § 6 pkt. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu i zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.839,67 zł (punkt trzeci wyroku). Na koszty te składa się kwota 1.050 zł opłaty sądowej od pozwu, koszt opinii biegłego sądowego w kwocie 372,67 i kwota 2.417 zł kosztów zastępstwa procesowego pełnomocnika powódki.

W ocenie Sądu nie zasługiwał na uwzględnienie wniosek pełnomocnika powódki o przyznanie kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej stawce minimalnej. W ocenie Sądu sprawa niniejsza nie miała złożonego charakteru. W sprawie odbyły się dwie rozprawy, na których obecny był substytut pełnomocnika sporządzającego pozew, jedynie na jednym terminie przeprowadzono dowód z przesłuchania. Całokształt tych okoliczności prowadzi do wniosku, iż nie są spełnione przesłanki do przyznania wyższego wynagrodzenia.

SSR Marcin Sroczyński

I. dnia 9 maja 2016 roku